

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Zavedení měny EUR v členském státě EU a jeho dopad na poskytování finančních služeb

MVV2768K Regulace finančních služeb
online v Evropské unii, jaro 2013

Libor Kyncl

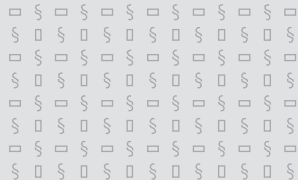
Vytvořeno v rámci projektu Jean Monnet Module EUROFSonline - European Union Regulation of Financial Services online

- Grantová smlouva č.: 175798-LLP-1-2010-1-CZ-AJM-MO, financováno: Generální ředitelství Vzdělávání a kultura (EAC), Evropská komise, příspěvek EU: 19164,60 EUR, příjemce dotace: Masarykova univerzita, Žerotínovo nám. 617/9, 601 77 Brno, Česká republika

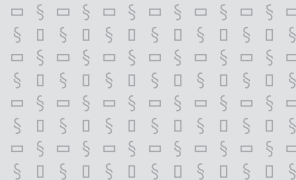
Education and Culture DG

Lifelong Learning Programme

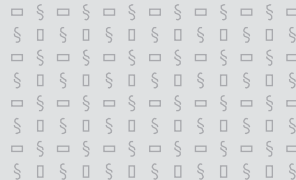
Části prezentace

- Historický vývoj
- Současný stav zavádění měny EUR v České republice
- Potřebné další kroky k zavedení
- Maastrichtská konvergenční kritéria
- Inspirace ze Slovenska

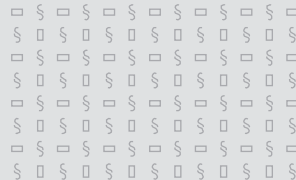
Zavedení měny euro (EUR)

- Oficiální název: euro (čl. 119 odst. 2 smlouvy o EU), dělí se na 100 eurocentů
- ISO zkratka měny: EUR
- Zavedením měny euro se stát stává členským státem eurozóny
- Monetární politiku pro všechny státy eurozóny vykonává: Evropská centrální banka
- Země tedy fakticky ztratí část své suverenity (používáno jako argument českým politickým zastoupením při jednání, zakládá se na ztrátě pravomoci realizovat monetární politiky, ale tvrzení o ztrátě suverenity de iure je zavádějící)

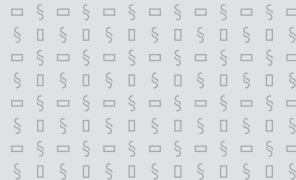
Eurosystem x ESCB x ECB x eurozóna

- Národní centrální banky = centrální banky členských států (čl. 123 smlouvy o EU)
- ECB = Evropská centrální banka (čl. 13 odst. 1 smlouvy o EU a čl. 282 smlouvy o EU)
- Eurosystem = Evropská centrální banka a národní centrální banky členských států, jejichž měnou je euro (§ 282 odst. 1 smlouvy o EU, čl. 1 protokolu č. 4 o Statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky)
- Otázka: Je Česká národní banka nyní členkou eurosystemu?

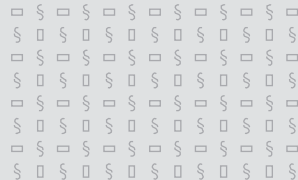
Eurosystem x ESCB x ECB x eurozóna

- ESCB = Evropský systém centrálních bank = Evropská centrální banka a národní centrální banky (§ 282 odst. 1 smlouvy o EU, čl. 1 protokolu č. 4 o Statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky)
- Eurozóna = státy, které jsou členy Evropské měnové unie a jejichž měnou je euro
- Otázka: Je Česká národní banka nyní členkou ESCB?
- Otázka: Je Česká republika nyní členským státem eurozóny?

Historický vývoj a současnost - videa

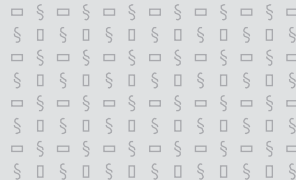
- Historie:
- <http://www.ecb.int/ecb/educational/movies/html/index.cs.html>
  - Video Historický vývoj (6 min)
- Současnost:
- <http://www.ecb.int/ecb/educational/movies/html/index.cs.html>
  - Eurobankovky a mince (4 min)
  - Rozšiřování eurozóny (4 min)

Fáze zavedení eura

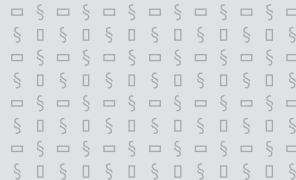
- Předpřípravná fáze (ČR nyní)
- Přípravná fáze
- Fáze po zavedení eura

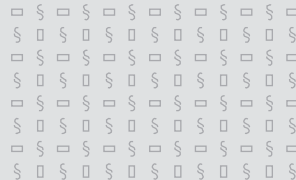
Předpřípravná fáze

- Dle článku 139 odst. 1 smlouvy o EU je stát v této fázi "členským státem, na který se vztahuje výjimka".“
- Dočasná výjimka (čl. 131, např. Česká republika) x trvalá výjimka (Dánsko či Velká Británie)
- Rada o něm totiž nerozhodla, že splňuje nezbytné podmínky pro přijetí eura.
- Členský stát má v této fázi pouze svoji měnu (Kč, DKK, GBP).
- U států, které mají dočasnou výjimku, jako ČR, je každé 2 roky vydávána konvergenční zpráva - ve všech úředních jazycích EU.

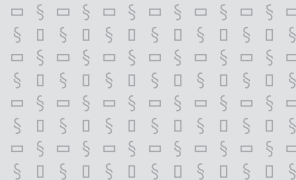
Proč jsou státy v předpřípravné fázi?

- Neplní konvergenční kritéria (čl. 131, čl. 140 smlouvy o EU, protokol č. 13 ke smlouvě), tj.:
  - Neplní kritérium cenové stability, tj. nízkoinflační kritérium (ČR OK) nebo
  - Neplní kritérium udržitelnosti veřejných financí (2 dílčí subkritéria: veřejný dluh - ČR OK, rozpočtový deficit - ČR ne) nebo
  - Neplní kritérium konvergence dlouhodobých úrokových sazeb (ČR OK) nebo
  - Neplní kritérium zapojení evropského mechanismu směnných kurzů alespoň po 2 roky (ČR ne) nebo
  - Neplní kritéria nezávislosti centrálních bank (ČR ne) nebo
- Dosud nestanovily fixní termín zavedení eura (ČR ne)
- Vyhodnocení konvergence ČR k roku 2012 dle <http://www.ecb.int/pub/pdf/conrep/cr201205cs.pdf>

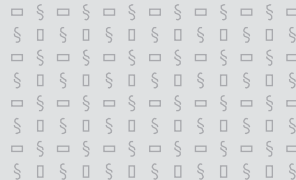
Maastrichtská konvergenční kritéria

- Protokol č. 13 o kritériích konvergence (prot.) - dle čl. 140 odst. 1 SEU
- Čl. 1 prot.: „Kritérium cenové stability znamená, že členský stát vykazuje dlouhodobě udržitelnou cenovou stabilitu a průměrnou míru inflace měřenou v průběhu jednoho roku před provedeným šetřením, jež nepřekračuje o více než 1,5 procentního bodu míru inflace nejvýše tří členských států, které v oblasti cenové stability dosáhly nejlepších výsledků. Inflace se měří pomocí indexu spotřebitelských cen.“
- Čl. 2 prot.: „Kritérium stavu veřejných financí znamená, že v době šetření se na členský stát nevztahuje rozhodnutí Rady podle čl. 126 odst. 6 SEU o existenci nadměrného schodku.“ - odkazuje na čl. 126 odst. 2 a protokol - více další snímek

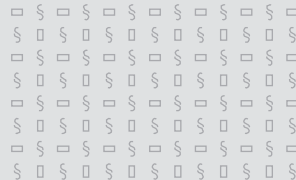
Maastrichtská konvergenční kritéria

- Čl. 3 prot.: „Kritérium účasti v mechanismu směnných kurzů Evropského měnového systému znamená, že členský stát alespoň po dobu posledních dvou let před šetřením dodržoval fluktuační rozpětí stanovené mechanismem směnných kurzů Evropského měnového systému, aniž by byl směnný kurz vystaven silným tlakům. Zejména pak nesměl členský stát v tomto období z vlastního podnětu devalvovat dvoustranný střední kurz své měny vůči euru.“
- Čl. 4 prot.: „Kritérium konvergence úrokových sazeb znamená, že v průběhu jednoho roku před šetřením průměrná dlouhodobá nominální úroková sazba členského státu nepřekračovala o více než 2 procentní body úrokovou sazbu nejvýše tří členských států, které dosáhly v oblasti cenové stability nejlepších výsledků. Úrokové sazby se zjišťují na základě dlouhodobých státních dluhopisů nebo srovnatelných cenných papírů.“

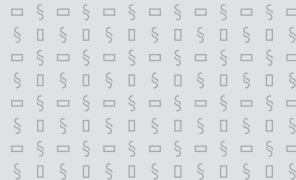
Kritéria nadměrného schodku

- Čl. 126 odst. 6 odkazuje na čl. 126 odst. 2 SEU a čl. 1 protokolu č. 12 o postupu při nadměrném schodku:
  - Maximální referenční hodnoty jsou:
    - 3 % pro poměr plánovaného nebo skutečného schodku veřejných financí k hrubému domácímu produktu v tržních cenách, (roční deficit veřejných rozpočtů)
    - 60 % pro poměr veřejného dluhu k hrubému domácímu produktu v tržních cenách. (celková výše veřejného dluhu)
  - Nad tyto hodnoty může (!) být rozhodnuto o existenci nadměrného schodku.

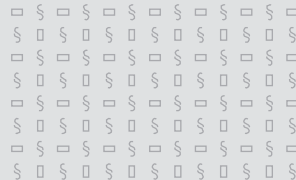
Přípravná fáze

- = stát splnil Maastrichtská konvergenční kritéria (příklad Řecka v roce 1999 a 2001 - nejprve nesplnění, poté splnění)
- Vydáno rozhodnutí o zrušení výjimky o zavedení eura - přechod z předpřípravné fáze do přípravné fáze
- Probíhá duální označování cen.
- Nyní Lotyšsko, plánuje přijetí eura 2014, otázka cenové stability.

Fáze po zavedení eura

- Bezhotovostní vklady převedeny k okamžiku zavedení eura
- Nejprve duální cirkulace (stará i nová měna)
- Nejprve duální označování cen (stará i nová cena dle neodvolatelně stanoveného přepočítacího koeficientu)
- Poté dojde k ukončení duální cirkulace, zůstává pouze duální označování cen
- Poté dojde k ukončení duálního označování cen

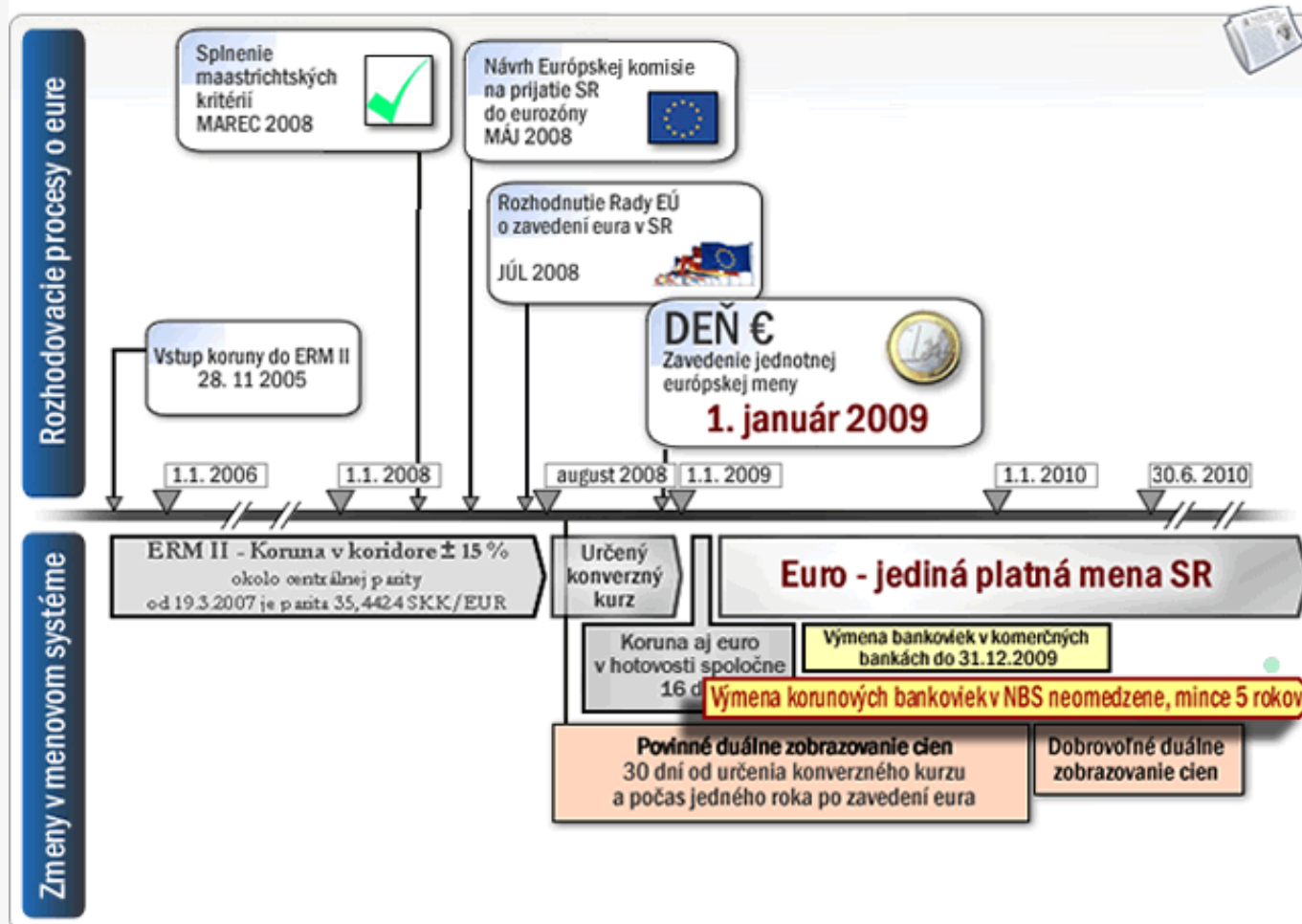

Způsoby zavedení

- Big Bang (Slovensko, Slovinsko, Kypr, Malta, Estonsko...)
  - Najednou zavedeny eurobankovky, euromince a bezhotovostní euro
- Postupné zavádění (původní členské státy eurozóny)
  - Od 1. 1. 1999 bezhotovostní euro
  - Od 1. 1. 2002 eurobankovky a euromince

Detaily zavedení - Slovensko

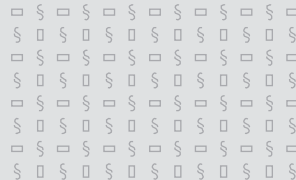

Převzato z: Euromena - Harmonogram zavedenia eura [online]. Ministerstvo financií Slovenskej republiky. Změněno 2007. Citováno 15. 3. 2013. Dostupné z: <<http://www.euromena.sk/harmonogram-zavedenia-eura/>>.

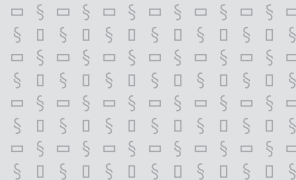
Detaily zavedení - Slovensko v datech

- Vládou schválená stratégia prijatia eura v SR, rok 2009 určený ako cieľový dátum (8. septembra 2004)
- Vypracovaný Národný plán zavedenia eura (6. júla 2005)
- Vstup do mechanizmu výmenných kurzov ERM II (28.11.2005)
- Splnenie maastrichtských kritérií (marec 2008)
- Konvergenčné správy EK a ECB (máj 2008)
- Návrh Európskej komisie Rade EÚ na rozhodnutie o zavedení eura na Slovensku (máj 2008)
- Konzultácia s Európskym parlamentom (máj a jún 2008)
- Rada EÚ rozhodne o zavedení eura na Slovensku a stanoví konverzný kurz (júl 2008)
- Začiatok povinného duálneho zobrazovania cien a ďalších finančných hodnôt (august 2008)
- Vstup do eurozóny - „deň €“ (01.01.2009)
- Duálny obeh (1.1. - 16.1.2009)
- Koniec výmeny korunových mincí v bankách (30.6.2009)
- Koniec povinného duálneho zobrazovania (31.12.2009)
- Koniec výmeny korunových bankoviek v bankách (31.12.2009)
- Koniec odporúčaného duálneho zobrazovania (30.6.2010)
- Koniec výmeny obehových mincí v NBS (plánováno 31.12.2013)

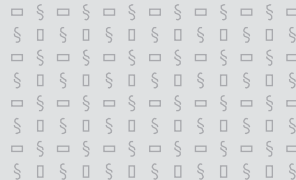
Právní úprava zavedení eura - unijní

- Nařízení Rady (ES) č. 1103/97 o některých ustanoveních týkajících se zavedení eura, ve znění pozdějších předpisů.
- + novelizační nařízení k tomuto - srov. dále
- + rozhodnutí Rady o konkrétních členských státech
- Vychází ze SEU (v readeru):
  - Čl. 139 - přechodná ustanovení - výjimka
  - Čl. 140 - kritéria konvergence
  - Protokol č. 13 o kritériích konvergence (není součástí readeru)

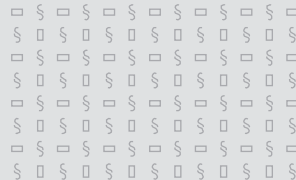
Právní úprava zavedení eura - vnitrostátní

- Zákon č. 659/2007 Z. z., o zavedení meny euro v Slovenskej republike a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ve znění pozdějších předpisů. JASPI [právní informační systém]. Ministerstvo spravodlivosti SR. Citováno 30. 3. 2013. Dostupný z: <http://jaspi.justice.gov.sk>.
- Tzv. obecný zákon o zavedení eura

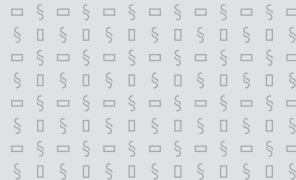
Právní úprava zavedení eura - vnitrostátní

- Zvláštní právní předpisy, které bude třeba upravit
- Předpisy v oblasti:
  - Cen a oceňování
  - Platebních služeb
  - Daní, poplatků, povinného pojištění, dalších dávek
  - Sociálních dávek
  - Všechny zákony, které používají explicitně ve svém textu peněžní hodnotu v určité výši
  - Pravomocí centrální banky

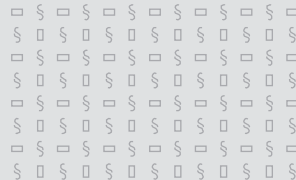
Následky zavedení eura

- Nová úprava emise peněz (majoritně unijní)
- Nová úprava monetární politiky (unijní)
- Změněná úprava peněžního oběhu (unijní i vnitrostátní)
- Aplikuje se unijní úprava platebního styku v eurech
  - Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 924/2009 ze dne 16. září 2009 o přeshraničních platbách ve Společenství a zrušení nařízení (ES) č. 2560/2001, ve znění pozdějších předpisů.
  - Pokud nebyla již dříve aplikována výjimka - použití dle čl. 14 nařízení na vlastní měnu (pak by nedošlo ke změně - toto není případ ČR).

Zavedení eura a „bankovní poplatky“

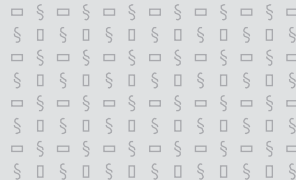
- „Poplatky, které poskytovatel platebních služeb účtuje uživateli platební služby za přeshraniční platby, jsou stejné jako poplatky účtované tímto poskytovatelem platebních služeb uživatelům platebních služeb za odpovídající vnitrostátní platby stejné hodnoty a ve stejné měně.“
- Čl. 3 odst. 1 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 924/2009 ze dne 16. září 2009 o přeshraničních platbách ve Společenství a zrušení nařízení (ES) č. 2560/2001, ve znění pozdějších předpisů.

Zavedení eura a „bankovní poplatky“ - BIC a IBAN

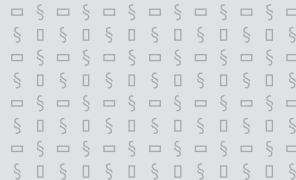
- „Jestliže to připadá v úvahu, poskytovatel platebních služeb sdělí uživateli platebních služeb jeho mezinárodní číslo bankovního účtu (IBAN) a svůj identifikační kód banky (BIC). Jestliže to připadá v úvahu, uvádí navíc poskytovatel platebních služeb na výpisech z účtu nebo v příloze k nim IBAN uživatele platebních služeb a BIC poskytovatele platebních služeb. Poskytovatel platebních služeb poskytuje informace požadované podle tohoto odstavce uživateli platebních služeb bezplatně.“
- Čl. 4 odst. 1 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 924/2009 ze dne 16. září 2009 o přeshraničních platbách ve Společenství a zrušení nařízení (ES) č. 2560/2001, ve znění pozdějších předpisů.

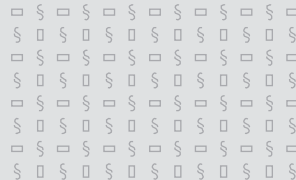
Zavedení eura a „bankovní poplatky“ - BIC a IBAN

- „Poskytovatel platebních služeb může uživateli platebních služeb účtovat dodatečné poplatky k poplatkům účtovaným v souladu s čl. 3 odst. 1 v případě, že tento uživatel dá poskytovateli platebních služeb pokyn k provedení přeshraniční platební transakce, aniž by sdělil IBAN a příslušný kód BIC, platebního účtu v druhém členském státě. Tyto poplatky musí být přiměřené a musí odpovídat nákladům.“
- Čl. 4 odst. 3 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 924/2009 ze dne 16. září 2009 o přeshraničních platbách ve Společenství a zrušení nařízení (ES) č. 2560/2001, ve znění pozdějších předpisů.

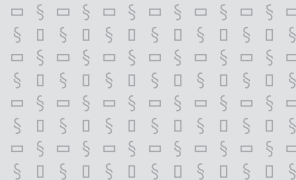
Národní plán zavedení eura v ČR

- Tvůrci: Vláda České republiky
- Vytvořen v roce 2007
- Více informací k českému plánu zavedení eura:
  - <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/index.html?filter=verejnost&rdeLocale=cs>

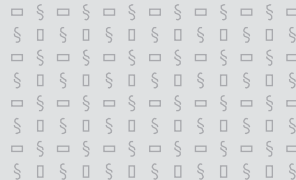
Národní plán zavedení eura v ČR

- Národní plán zavedení eura v České republice - část I: Základní informace
  - http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/o_cnb/mezinarodni_vztahy/euro/download/Narodni_plan_za_vedeni_eura_1.pdf
- Národní plán zavedení eura v České republice - část II: Konkretizace úkolů v jednotlivých sektorech
  - http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/o_cnb/mezinarodni_vztahy/euro/download/Narodni_plan_za_vedeni_eura_2.pdf
- Národní plán zavedení eura v České republice - část III: Slovník základních pojmů
  - http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/o_cnb/mezinarodni_vztahy/euro/download/Narodni_plan_za_vedeni_eura_3.pdf

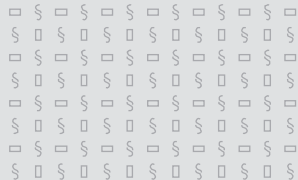
Úkoly pro týmy na seminář

- Zkuste zjistit, na základě jaké výjimky Spojené Království není povinno zavést měnu euro? Kde je výjimka zakotvena?
- Zkuste zjistit, na základě jaké výjimky Dánsko není povinno zavést měnu euro? Kde je výjimka zakotvena?
- Existuje obdobná výjimka i pro Českou republiku? Pokud ano, kde? Pokud ne, z čeho vyplývá?

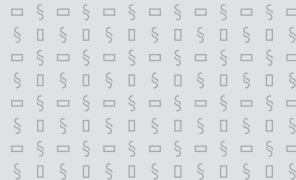
Úkoly pro týmy na seminář

- Český dodavatel brambor sjednal s francouzským řetězcem obchodů kupní smlouvu na dodávku brambor o objemu 150000 kg brambor měsíčně dle smlouvou stanoveného harmonogramu. Za tuto pravidelnou dodávku, která má být poskytována po dobu 2 let, řetězec obchodů platí měsíčně 10,52 Kč za kilogram, tedy celkem 1578000 Kč měsíčně.
- Co se s touto pravidelnou platbou stane po přijetí měny euro v České republice? Který kurz se použije pro přepočítání povinností vzniklých (a neuhrazených) před přechodem na euro a který kurz pro přepočítání povinností vzniklých po přechodu na euro?

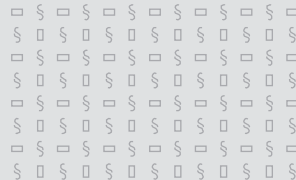
Úkoly pro týmy na seminář

- Co to je přepočítací koeficient mezi eurem a měnou členského státu? Kde je koeficient upraven?

Úkoly pro týmy na seminář (s odpověďmi)

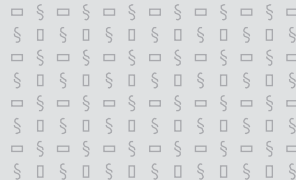
- Zkuste zjistit, na základě jaké výjimky Spojené Království není povinno zavést měnu euro? Kde je výjimka zakotvena? (protokol smlouvy o EU č. 15 o některých ustanoveních týkajících se Spojeného Království Velké Británie a Severního Irska)
- Zkuste zjistit, na základě jaké výjimky Spojené Království není povinno zavést měnu euro? Kde je výjimka zakotvena? (protokol smlouvy o EU č. 16 o některých ustanoveních týkajících se Dánska)
- Existuje obdobná výjimka i pro Českou republiku? Pokud ano, kde? Pokud ne, z čeho vyplývá? (NE, ČR bude muset stanovit termín zavedení eura po splnění Maastrichtských kritérií dle čl. 140 SEU)

Úkoly pro týmy na seminář (s odpověďmi)

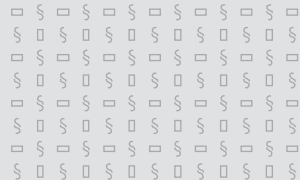
- Jak přepočítat cenu brambor? Neodvolatelně stanoveným přepočítacím koeficientem
  - Nařízení Rady (ES) č. 2866/98 ze dne 31. prosince 1998 o přepočítacích koeficientech mezi eurem a měnami členských států přijímajících euro
  - Nařízení Rady (ES) č. 694/2008 ze dne 8. července 2008, kterým se mění nařízení (ES) č. 2866/98, pokud jde o přepočítací koeficient eura pro Slovensko
  - Nařízení Rady (ES) č. 1135/2007 ze dne 10. července 2007, kterým se mění nařízení (ES) č. 2866/98, pokud jde o přepočítací koeficient eura pro Kypr

Úkoly pro týmy na seminář (s odpověďmi)

- Jak přepočítat cenu brambor? Neodvolatelně stanoveným přepočítacím koeficientem
  - Nařízení Rady (ES) č. 1086/2006 ze dne 11. července 2006, kterým se mění nařízení (ES) č. 2866/98 o přepočítacích koeficientech mezi eurem a měnami členských států přijímajících euro (Pozn. autora: Slovinsko)
  - Nařízení Rady č. 1478/2000/ES, kterým se stanoví přepočítací koeficient mezi eurem a řeckou drachmou s účinností od 1. ledna 2001

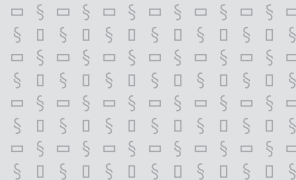
Zavedení eura a cenné papíry?

- Co bude třeba provést s cennými papíry denominovanými v českých korunách po zavedení eura?
- Mnoho cenných papírů v ČR v Kč...
- Mnoho cenných papírů denominováno v EUR nebo v USD...
- Dividendy?
- Limity základního kapitálu?

Zavedení eura a pojištění?

- Co se stane se sjednanou pojistnou smlouvou uzavřenou s částkami v českých korunách po zavedení eura?
- Většina pojistných smluv v ČR...

Zavedení eura a ...

- Penzijní připojištění
- Důchodové spoření
- Doplnkové penzijní spoření
- Vklady
- Úvěry s fixními úrokovými sazbami
- Úvěry vázané na variabilní úrokové sazby
- Poplatky u úvěrů
- Leasing
- Faktoring a forfaiting
- Akreditiv
- Směnky a šeky...

Děkuji vám za pozornost

■ Dotazy?

-> JUDr. Ing. Libor Kyncl, Ph.D.

-> libor.kyncl@law.muni.cz

-> Masarykova univerzita, Právnická fakulta

-> Katedra finančního práva a národního hospodářství